

læg, en erindring, en beretning eller to fra det tyende, som faktisk var udsat for disse uhumske livsvilkår; selvom objektiviteten her måske ville gå fløjten, ville der til gengæld være indignation og vrede, og intensiteten i disse beretninger ville nok være ikke så lidt stærkere end proprietærsønnens »objektive« fremstilling. Som almindelig dansk læser føler man lyst til efter gennemlæsningen af dette ene bidrag at anbefale andre læsere at få fat i nogle bøger af Johan Skjoldborg og Jeppe Akjær f. eks. »Vredens Børn«.

Finn Stendal Pedersen

OLDTID OG MIDDELALDER

P. J. Riis: Arkæologi og klassisk kunst. Berlingske Leksikon Bibliotek, København, 1972. 156 s.

I denne bog har professor Riis givet en god introduktion til sit fag, der vil være meget nyttig for folk fra nabofagene – som dette tidsskrifts læsere.

Kapitel 2: »Begreberne arkæologi og klassisk Kunst« redegør for det indhold og den afgrænsning, man har givet faget siden Ole Worms dage; det er en ordentlig mundfuld at skulle overkomme på 15 små sider, og dette kapitel er da også præget af opremsning, som ikke gøres mere levende af Riis' tunge sprog. Man får bogen igennem indtryk af, at forfatteren har bestræbt sig på at rense sin fremstilling for utidige fremmedord og på ikke at fremkomme med fagudtryk uden forklaring; det lykkes dog kun delvis og gør sine steder udtryksformen unødigt omstændelig. Kapitlet slutter med Riis' egen definition (s. 24–25), hvor det fastslås, at arkæologen først og fremmest skal lære at se og kun benytte de skriftlige kilder i den afsluttende afrundende fortolkning. Her gives en klar afgrænsning til historikerens arbejdsform, hvor rækkefølgen er den stik modsatte, men »de er begge historikere, archaologi i oldtidens forstand«.

I næste kapitel introduceres arkæologiens problematik og metode; her skal særlig fremhæves oversigten over de naturvidenskabelige dateringsmetoder (s. 38): glas-forvitring, magnetisme i brændt ler og C-14 metoden. Termoluminescens-metoden derimod er forvist til s. 133, fordi den endnu er så ny og ikke gennemprøvet.

De følgende kapitler om beskrivelse, udgravning, typologi, stilanalyse og – som det vigtigste – billedfortolkningen er særdeles gode at få forstand af for enhver historiker, der arbejder med ikke-skriftlige kilder af arkæologisk art. Her skal især nævnes forskellen mellem »formel« og »reel« tolkning (s. 117), hvor »reel tolkning« vel af de fleste historikere vil kaldes »identifikation«. P. J. Riis fastslår, at »det er i princippet utilgiveligt at lade den reelle tolkning gå forud for den formelle«, og han understreger, at »det er helt vildledende, hvis man uden dybtgående formelle undersøgelser fremsætter en isoleret reel tolkning ud fra det enkelte arbejde eller reelle tolkninger ud fra forudfattede, fra andre forskningsgrene erhvervede idéer« (anm. kursivering). Klarere og rigtigere kan det næppe siges.

N. M. Saxtorph